

Anu Joenpolvi

POUTAA JA
PERUNANKUKKIA

Karisto
Hämeenlinna

© Anu Joenpolvi ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-40279-4

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

I

– Liina! Oletko sinä seonnut?

Katsoin äitiä keittiön pöydän yli. Olin juuri kertonut hänelle irtisanoutuneeni työpaikastani.

– Kyllästyin. Haluan löytää elämäni nyt jotain ihan muuta.

– Kyllästyit?

Äiti veti henkeä pontevaan vastalauseeseen. En ruvennut selittämään hänelle irtisanoutumiseni todellista syytä.

Olin työskennellyt kauppapuutarhalla toista vuotta ruukkukasvituotannosta vastaavana. Työ oli mukavaa ja sopivan haasteellista, olin viihtynyt hyvin. Sitten olin mennyt ja ihastunut työnantajaani, ja ennen kuin huomasinkaan, ajautunut suhteeseen hänen kanssaan. Olin ollut liiankin helppo pala Terolle, joka oli ollut liikkeellä oikeastaan vain jahtaamisen riemusta. Työpaikan hie-man pahanilkiseltä tuntunut supattelu ei ollut onneani häirinnyt. Kokeneempi väki olisi kenties voinut pomoni todellista luonnetta minulle valaista, mutta hiljattain tulleen en ollut vielä solminut tuttavuutta syvempiä ys-

tävyysuhteita kehenkään. Tuskinpa olisin varoitteluja kuunnellutkaan.

Puutarha-ala on naisvaltaista, kukat kukkivat ja uusia tulee joka päivä. Muutaman kuukauden kiihkeän tapailun jälkeen Tero alkoi vaikuttaa viileämmältä, hajamielisemmältä. Hymy ja huomaavaisuus loistivat poissaolollaan.

Olin huomannut, miten usein hän teki asiaa markkinointipuolen vastanimitetyn Annikan työpöydän luo. Käytös näytti kovin tutulta, olin kokenut sen itsekin. Lopullisen varmuuden toi hellä kohtaus, jonka todistin tyhjässä kahvihuoneessa. Jälkeenpäin harmittelin, että en ollut pistänyt herra toimitusjohtajaa tiukille ihan veroksettään. Jotenkin sellainen ei vain luonnistunut minulta.

Ensisokki oli voimakas. Muistan istuneeni pitkän aikaa toimiston vessassa itseäni kokoamassa. Sain jotenkin työni tehdyksi, ja lähtiessäni kehotin lyhyesti Teroa, joka istui vielä koneellaan, käymään asunnollani pikaisesti. Tero näytti hämilliseltä ja vilkaisi vaivihkaa Annikaan, joka saapui huoneeseen selvittämään jotain asiaa hänen työpöytänsä nojautuen. Annika heläytti perääni heipat iloisesti hymyillen. Hän oli vastarakastuneen naiivi ja onnensa kukkuloilla eikä huomannut Teron ja minun välillä mitään tavallisuudesta poikkeavaa.

Seurasin asuntoni ikkunasta, miten Tero ajoi Audinsa parkkiin ja lähti kävelemään alaoveani kohti. Olin valmistautunut, ja sopivalla kohdalla kippasin avoimesta kol-

mannen kerroksen ikkunastani hänen yöpymistavaransa suoraan hänen eteensä asfaltille. Harmi ettei osunut.

Tero näytti vain lievästi lannistetulta kokoillessaan maasta hammasharjaansa ja kalsareitaan. Arvelin, että kokemus ei mahdollisesti ollut hänelle ensimmäinen laatuun. Siinä näkyi olevan suoranaista tottumusta. Hän ei edes yrittänyt selittää mitään, mikä tuntui oikeastaan aika kurjalta. Olin ollut hetken huvi, pelkkä kroppa, en edes selityksen arvoinen.

Tero oli näyttänyt hieman nololta ottaessaan irtisanoutumiseni vastaan ja koettanut laimeasti estellä. Joutuipa sentään näkemään vaivan uuden työntekijän etsimisessä. Miten tyhmiä miehet olivatkaan. Eikö heille tullut mieleen, että kaikki naiset eivät kakistelematta siirtyisi reserviin?

Viimeistä kahta viikkoa töissä sinnitellessäni huomasin, että osa työtovereistani tunsu minua kohtaan ainakin lievää myötätuntoa, mikä tuntui samalla kertaa nöyryyttävältä ja hyvältä.

Mukavalta ja reilulta vaikuttava viisikymppinen Merja oli toimiston käytävällä koskettanut ohu mennessään käsivarttani ja luonut myötätuntoa henkivän leuka pysytyyn, tyttö -katseen sähkönsinisellä rajatuista silmistään. Hän oli myös muutamalla sanalla harmitellut lähtöäni. Jäämistä en ollut edes harkinnut, ja tiesin, että Tero löytäisi tilalleni uuden työntekijän. Toivoin kuitenkin, ettei se kävisi aivan helposti.

Äiti sekoitti kahviaan kiivaasti ja antoi tulla julki, mitä ajatteli tekemisistäni. Hän oli viihtynyt työssään koulukeittiöllä jo vuosikymmeniä. Isän kuoleman jälkeen hän oli löytänyt elämänkumppanin koulun vahtimestarista Tuomosta, joka oli myös leski, hiljainen ja hyväluontoinen. Tuomo muistutti ulkonäöltään leppoisaan puutarhantonttua punaisine poskineen ja kaljuineen. Hän oli kaikessa liikuttavasti samaa mieltä äidin kanssa; jos ei aina ollut, niin eipä viisaasti kyllä siitä ääneen maininnut.

Äiti ei ymmärtänyt, miksi minun oli niin vaikeaa järjestää elämäni oikeaan malliin. Tiesin kyllä, millainen oli äidin malli. Mies, lapsia, omakotitalo, turvallista tavallista perhe-elämää.

– Mitä nyt sitten aiot? Sullehan tulee karenssiakin vaikka kuinka monta viikkoa. Millä aiot elää? Asunnon vuokrat ja kaikki. Äiti vilkaisi ympärilleen tyylikkäästi sisustamassani kaksiossa. – Ei niitä kunnon työpaikkoja niin vain oteta!

– Olen ajatellut, että lähtisin nyt muutamaksi päiväksi maalle Lehtolaan, sanoin korostetun tasaisesti. – Mummun kuolemasta on jo aikaa. Voisin tehdä jotain hyödyllistä ja käydä läpi mummun tavarat – ne, joita sinä et ottanut talteen. Siivota pois tarpeettoman roinan. Minulla on vähän säästössä. Ja sinähän muistat sen mumulta saamani pienen perinnön. Voin pitää hiukan vapaata. En missään nimessä kauaa, vakuutin nähdessäni äidin ilmeen.

– No onhan siellä vielä selvitettävää ja raivattavaa, äiti huokasi hetken mietittyään. – Siellä on isomummusikin tavaraa vielä jossain, vanhoja vaatteita sun muuta. Mene vain. Mutta rupeat sitten heti etsimään uutta työtä.

Olin siis saanut äidiltä luvan pitää vähän vapaata. Miten nämä elämän roolit pysyivätkin muuttumattomina, äiti on loppuun asti äiti ja vanhempi, toruja, neuvoja ja huolehtija. Itseenikin tulevaisuus kyllä mietitytti, mutta olin aina ollut optimisti. Tuli tunne, että jäädessäni roikkumaan tuttuun työpaikkaan olisin alistunut pelolle ja elämän varmistelulle. Uskoin etten katuisi ja että selviäisin tavalla tai toisella.

Sen päätöksen olin kyllä tehnyt, että en antaisi miesten enää vaikuttaa elämäni valintoihin. Pakkasin laukkuni viikon viipymistä varten. Vaatteita, luettavaa, suihkutarpeet. Mukaan mahtui vielä puolikas laatikollinen viiniä selviytymiseen illoista maaseudun hiljaisuudessa.

Lähtiessäni käännyin ovella ja loin silmäyksen taakse jäävään asuntooni. Sinkkunaisen kädenjälki näkyi, olin tehnyt huolellisesti harkittuja sisustusratkaisuja, mutta kaksio näytti jotenkin persoonattomalta. Tämä oli luuku, ei ainakaan vielä koti.

Vilkaisin itseäni jäähyväisiksi eteisen peilistä. Tavalinen, ajattelin. Vankkarakenteinen, takamuksekas, kylmäverirotoa. Tukka oli ainoa ylpeyteni, vasta vaalennettu, pitkä ja tuuhe.

2

Käänsin sinisen volkkarini Rantakylän tielle pari tuntia myöhemmin. Olin poikennut kirkonkylällä hakemassa hiukan evästä jääkaapin täytteeksi. Rantakylä, pitäjän taajama, sijaitsi nimensä mukaisesti järven rannalla. Tienoo oli minulle tuttua lapsuus- ja nuoruusaikojen kesälomien viettopaikkana. Kylämaisema näytti oikeastaan aika viehättävältä näin toukokuun lopulla. Kapea päällystetty tie kiemurteli äskettäin kylvettyjen peltojen ja sievien kesäasuntojen lomassa, joita järven läheisyydessä oli runsaasti.

Aurinko paistoi ja nosti tunnelmaani. Olin äsken kaupan pihalla tavannut nuoruusvuosieni kesälomakaverin Terhin, joka moikkasi ilahtuneen näköisenä ja kuulumiset kyselyään pyysi käymään. Kylä tuntui heti tutumalta. Olin viime vuosina käynyt harvemmin Lehtolassa. Kyllä täällä viikon verran jaksaisi olla, vaikka hiljaista olisikin. En tuntenut kaipaavani erikoisen vauhdikasta elämää tällä hetkellä.

Kaarsin kylätieltä kapealle kuoppaiselle hiekkatielle, joka johti Lehtolan pihaan. Vaaleanvihreä talo, mummu-

lani, seisoi pienellä mäellä vanhojen koivujen katveessa. Piha puski jo vahvaa ruohikkoa ja nokkonenkin näkyi heränneen kasvamaan maakellarin ovenpielissä. Nousin autosta ja katselin pihapiiriä. Pikkuruinen tiilinavetta päädyssään harmaa heinälato, pihasauna, ulkoahuussi hie-
man kallellaan ladon sivussa.

Omenapuut pursuivat kukkanappuja talon eteläpuolella, marjapensaat ojentelivat oksiaan vieressä. Haalistunut punainen säleaita, paikoin kallellaan, rajasi pihamaata. Pysähtyneisyys, kevään vihreydestä huolimatta lievä surumielisyyys ja kuin odottava henki leijuivat paikan yllä.

Lapsuudesta muistin pihapiirin paljon elävämpänä kanoineen ja kissoineen. Kaksi lehmää, ruskea suomenrotuinen Ruusa ja valkoisenkirjava Nopsa olivat laiduntaneet pienellä niityntapaisella saunan päädyssä. Ruusan kaulassa oli kolahdellut lehmänkello, nyt se roikkui tarpeettomana navetan oven pielessä. Muistin mummun hiukan kumaraisen hahmon kukallisessa paidassa, verkareissa ja haalistunut punainen huivi päässä, uurteiset päivettyneet kasvot hätkähdyttävän sinisine kaikkinäkevillä silmineen. Muistin hänen olleen koko ajan liikkeesä ja äänessä. Kesälapsen kaitsenta hoitui taitavasti askareiden lomassa.

Nyt oli hiljaisuus täydellistä lukuun ottamatta lintujen viserrystä ja tuulen havinaa pihakoivuissa.

Avain oli tutussa piilossa kivijalan kolossa. Astuin kuistille ja avasin narisevan oven. Mummu oli poissa

mutta tuttu mummulan tuoksu vielä jäljellä, mieltä läikähdyttäviä tunteita ja muistoja herättävä vanhan talon, hapanleipätaikinan ja suovalla pestyjen mattojen erityislaatuinen yhdistelmä.

Eteisestä keittiöön tultaessa punatiilinen puuhella leivinuuneineen jäi vasemmalle. Papan tekemät keittiökaapit sinisin ovin ja punaisin vetimin peittivät seiniä. Ikkunoissa ruudukkaat verhot, pöydällä kukallinen vaha kangas, harmaaksi maalatulla puulattialla raitaiset vuosikymmeniä palvelleet räsymatot. Papan valkoinen keinutuoli seiso i nurkassa käkikellon alla.

Täällä mummu oli elänyt papan kuoleman jälkeen yksin parikymmentä vuotta, kunnes yllättävä keuhkokuume oli vienyt hänet vuodeosastolle ja sieltä melko nopeasti kirkonkylän hautausmaalle papan viereen. Lähtö oli tullut yllätyksenä meille läheisille. Tiesin kuitenkin, että mummu oli lähtenyt niin kuin oli toivonutkin, miltei suorilta jaloiltaan.

Purin tavarani kamarin sängylle virkatun päiväpeitteen päälle. Katselin ympärilleni. Pieni talo oli hieman kulahtanut yleisilmeeltään mutta aivan asuttavassa kunnossa. Kamarin nurkassa oli pönttöuuni, seinustalla vaatekaappi ja nojatuoli, ikkunassa pitsiverhot. Mummun ja papan kapea puinen parisänky seiso i seinän vieressä. Siinä nukkuisin minäkin. Pieni sähkölämmitin nökötti ikkunan alla. Sitä en ehkä tarvitsisi, vaikka vähän viileää vielä olikin.

Toisessa kamarissa oli vanha petsattu piironki, peili-kaappi, pöytä ja muutama topattu nojatuoli punatiilisen muurin vieressä. Huone oli toimittanut olohuoneen virkaa. Seinällä oli myös hiilipiirros mummun lapsuudenkodista Karjalan kannaksella, menetetty paratiisi, jos mummua oli uskominen.

Peräkamarista päästiin eteistilaan, jonne kymmenisen vuotta sitten oli remontoitu sisä vessa ja pieni suihkutila. Mummu ei tullut sinuiksi oikein kummankaan mukavuuden kanssa, mutta varsinkin vessasta olin itse tyytyväinen. Ulkokuusi rehottavien nokkospuskien keskellä ei houkuttanut. Lämminvesivaraaja oli niin pieni, että vesi kuluisi todennäköisesti jo tiskatessa, mutta ainahan voisin lämmittää pesuvettä pihasaunan padassa. Ajatus peseytymisestä minikokoisessa suihkussa nopeasti kylmäksi vaihtuvalla vedellä ja ihoon liimautuvasta nihkeästä suihkuverhosta ei oikein houkutellut. Pihasaunassa kylpemisessä oli muutenkin tiettyä juurille paluun kaltaista viehätystä, joka ei ehtisi laimeta viikon verran asuessani.

Laitoin äidin neuvojen mukaan sähkövirran päälle pääkatkaisijasta. Keittiössä iäkäs jääkaappi kurahti äänekkäästi käyntiin. Kahvinkeitin näytti toimivan, testasin myös sähkölieden, joka näytti jotensakin kampa-keräämisen ajan jäänteeltä, mutta levyt ainakin lämpenivät, hitaasti kylläkin. Tiskipöydän hanasta tuli vettä pienen pihinän jälkeen. Pihakaivosta tuleva vesi näytti silmämääräisesti ihan kelvolliselta.

Kahvin tippumista odotellessa kapusin ylös eteisen kapeita vintille vieviä portaita. Avoimen lautaseinäisen vintin perällä oli pieni makuukamari, joka oli ollut käytössäni kesälomilla. Katseeni kiersi kukkatapettista huonetta. Kaikki oli ennallaan, sängyt, nojatuoli, vanha tuttu lamppu, jossa haalistunut keltainen varjostin. Seinään upotetussa vaatekaapissa oli äidin mukaan vielä tavaraa, osa varmasti poisheitettävää.

Muistin miten olimme Terhin kanssa leikkineet hienoja neitejä vanhoilla vaatteilla. Kaksi pientä tyttöä, tumma ja vaalea, pukeutuneina kukallisiin viisikymmenluvun leninkeihin, jalassa liian suuret korkokengät. Kaikkea en haluaisi heittää pois, mummun ja äidin nuoruusaikojen vaatteet olivat täynnä tunnearvoa. Ainakin kauneimmat säilyttäisin. Kaapissa oli myös hyväkuntoisen näköinen minkkikauluksinen talvitakki ja lakki. Kirpputorilla niillä voisi olla menekkiä. Löysin myös todella antiikkisen näköisen mustan nahkaisen käsilaukun. Otin sen mukaani lähempää tutkimista varten.

Keittiössä vedin käkikellon vireeseen ja kuuntelin seuranneet tutut kukahtelut. Napsautin radion auki. Se oli ykköskanavalla, enkä halunnut lähteä sitä muuttamaan vaan annoin klassisen soida. Istuin kahvikupillisen ja voileipiä ääreen ja kuulostelin tunnelmiani. Mummun läsnäolo tuntui vielä huoneissa, oli kuin hän olisi jostain katsonut toimiani hyväksyvästi. Olin ollut mummun tyttö. Tunsin oloni kotoisaksi yksinäisyydestä huoli-

matta, olin tuttu talolle ja se minulle. Elämä kaupungissa tuntui juuri nyt etäiseltä, Teron edesottamukset mielesäni vain nopeasti ohimenevänä kivun häivähdyksenä.

Seuraavaksi piti palauttaa mieleen puulämmityksen salat. Ilta oli viilenemässä ja taivas kirkas. Muistelin, että se merkitsi keväällä kylmää yötä edesspäin. Pihan poikki saunalle kulkiessani kuulin kirkkaanheleän linnunlaulun pihakoivusta. Mikä lintu lauloi noin uskomattoman kauniisti?

Saunassa oli viileää ja hämärää. Kaikki oli kuin ennenkin, peltiset pesuvadit rivissä penkillä, ikkunalla tuntuuoksuinen vihreä saippuapala kotelossa. Laskin hanasta padan täyteen. Tulen sytyttäminen vaatikin sitten jo ponnistelua. Kauan lämmittämättömänä ollut hormi ei tahtonut vetää, vaan pullautti yskittävän savupilven silmilleni, vaikka olin vetänyt uunipellin ääriasentoon. Kesken epätoivoisen uuniin puhaltelun muistin mummun käyttämän konstin. Avasin ulko-oven ja sytytin palasen sanomalehteä hormin nuohousluukussa. Onnittelin itseäni, kun läpiveto alkoi humista hormissa. Puut syttyivät palaen iloisesti. Tunsin itseni selviytyjäksi. Minä, kaupungissa kasvanut pärjäisin tiukan paikan tullen näissä oloissa. Menköön vaikka sähköt poikki!

Istuessani saunajakkaralla tulta valvomassa Tero vi-lahti kutsumatta mieleen. Hän oli tullut kuin tuulenpuuska, joka vie kevyen lehden mennessään. En ollut vastustellut. Täyttymystä oli edeltänyt muutaman viikon

kestänyt saarroitus. Tero, keskimittainen ja keskinkertaisen näköinen mies, mutta täynnä tulta ja vauhtia. Naisen unelma, kirjaimellisesti.

Jälkikäteen ajatellen hänen ylenpalttinen romanttisuutensa oli ollut liian hyvää ollakseen totta, se oli ollut pelkkää kuorrutusta. Oikeastaan naurettavaa. Kaikki ne merkitykselliset katseet, hipaisut, oppikirjamainen viettely, ja minua oli viety. Minä hyväuskoinen pässinpää! Nöyryytys tuntui ehkä katkerammalta kuin menetyt. Kuivatessani kasvojani pesun jäljiltä tunsin silti silmissäni muutakin kuin pesuveden tuomaa kosteutta.

Lintu koivussa jatkoi yksinäistä liverrystään, kun kävelin viileässä illassa saunasta sisälle. Sen laulu puhdisti sydämeni ihmeellisesti. Musta lintu, kevensit mieleni. Mummu tuntui olevan taas hyvin lähellä ja hymyilevän.

Olin niin väsynyt, että petasin sängyn nopeasti valmiiksi piirongista löytämilläni lakanoilla ja otin vain pienen lasilisen viiniä iltatuikuksi. Kylmä riesling oli aina yhtä hyvää, se maistui raikkaan happamelta vihreältä omenalta. Iltataivas tummui, kuuset erottuivat teräväharjaisina lännessä auringonlaskun kultaa vasten. Oli hyvin hiljaista.

Vaivuin horrokseen karheaksi pestyjen lakanoiden väliin herätäkseni kohta säikähtäen käkikellon mekaaniseen surinaan ja hätäiseen kukahteluun, joka yössä kuului ovenkin läpi aivan liian voimakkaasti. Tiesin etten saisi siltä rauhaa, joten kannoin kellon lopulta ulkokuistille kukkumaan yölintujen seuraksi.

3

Kun heräsin, aamuaurinko kultasi pitsiverhojen läpi vastapäistä seinää. Kello oli ehtinyt lähemmäs kahdeksaa, ja tiesin etten saisi enää nukutuksi. Tänään pitäisi saada jotain aikaiseksi. Mummun ja papan soikea mustavalkoinen kihlakuva katseli auringonvalossa seinältä aamupörröistä olemustani. Totesin taas kerran, miten ulkonäkö ei suvussa aina siirtynyt jälkipolville.

Miten viehättäviltä entisaikojen ihmiset näyttivät-kään vanhoissa kuvissa! Mummu, vaalea kiharapää, kauniina kuin filmitähti hymyili papalle, joka miehekkään komeana katseli vakavasti morsiantaan tumman hius-työhdön alta. Isovanhempani Helvi ja Eino, hoikkina ja ryhdikkäinä, parhaimpiinsa pukeutuneina. Nuoruuden kukoistus tuntui säteilevän heistä. Kihlapari vailla epä-
röintiä valmiina yhteiseen loppuelämään.

Matkalla keittiöön aamukahvin laittoon pysähdyin seinäpeilin eteen tekemään vertailua. Olin perinyt suvun naisten siniset silmät, ne katselivat tummien kulmien alta vähän arvioiden ja mieltivästi. Tero oli joskus sanonut ihastuneensa silmiini, niiden torjuva katse oli kiehto-

nut häntä. Tietenkin metsästäjää kiehtoi haaste. Minusta ei sitten ollut löytynyt haastetta tarpeeksi. Hiiteen Tero.

Tarkastelin nenääni, joka oli ihan kelpo nenä mutta ei muuten kaunis eikä erikoinen, ja suutani. Ylähuuli kurottui lievästi alahuulen päälle. Hymyni näytti virnitykseltä, vähän kuin vanhan tv-sarjan Peppi Pitkätossulla. Edes Lehtolan kamarin hämyinen peili ei taikonut minusta kaunista vähän päälle kaksivitosta. Siedettävän? Ehkä.

Olin juuri ladannut kahvinkeittimen porisemaan, kun kuulin ulkoa omituisia ääniä. Sitten ne kuuluivat uudelleen, ja niissä oli jotain eläimellisen tuttua. Harppasin ikkunaan. Auringossa kylpevä pihamaa oli puolillaan lampaita!

Kiirehdin ulkorapuille ja jouduin totisena tuijottavan lammaskatraan huomion kohteeksi. Joukko kavahatti kauemmaksi nähdessään minut yöpaidassani. Ne olivat tulleet tutkimusmatkalle pihalleni, kai mehevän ruohon houkuttelemina. Hätistin niitä kauemmaksi, onneksi ne säikkyivät minua vähän enemmän kuin minä niitä. Olin nähnyt lampaita lapsena ja tiesin niiden arkuuden ja laumasieluisuuden. Ne tuijottivat minua huulet väpättäen ja levottomasti liikahdellen. Mitähän nyt tekisin, pitäisikö soittaa jonnekin? Kenellä mahtoi lähistöllä olla lampaita?

Tässä vaiheessa huomasin miehen hahmon, joka käveli ajotien suunnalta minua kohti. Hänessä oli jotain etäisen tuttua. Hänen tultuaan lähemmäksi erotin tummat

hiukset lippalakin alla, kookkaan ja hoikan olemuksen mustissa reisitaskuhousuissa ja sinisessä paidassa, rennot askeleet. Mies hidasti askeleitaan minut nähdessään ja lähestyi hiukan epäröiden ja yllättyneen näköisenä.

Käkikello heräsi surisemaan kuistin kaiteella ja kukkui sitten riemukkaasti kahdeksan kertaa. Lampaat hahtuivat säästämään kelloa moniäänisesti, ja minua alkoi äkkiä naurattaa. Tulijan kasvot levisivät myös hämmästyneeseen virnistykseen.

– Huomenta, Liina, naapurini Janne Takkula sanoi.
– Sinussahan on paimentytön vikaa. En ole tiennytkään, että käkikelloa voi noinkin käyttää!

4

Istuimme rapuilla, olin hakenut meille kahvimukit. Olin myös pikaisesti vetänyt leggingsit alaruumiini peitoksi, yöpaitani alta kun vilkkuivat pikkuhousut aivan esteettömästi, ja Jannen silmissä oli pilkahtanut huvittuneesti. Hän ei ollut ujostelevaa tyyppiä, vaan istui viereeni kahvia hörppimään niin, että käsivartemme hipoivat toisiaan.

– Toivottavasti ei sentään herätetty sinua, hän pahoitelti. – Minulla ei ollut aavistusta, että täällä on asukas, ennen kuin näin autosi. Lomilla vai?

– Olin jo hereillä kuten kahvista voit päätellä, sanoin. – Ja lomalla, tavallaan. Muutaman päivän ajattelin viipyä ja laittaa paikkoja kuntoon.

Onneksi Janne ei innostunut utelemaan enempää kuulumisiani, vaikka se tällä kylällä olikin muistini mukaan kansanhuvia. Katselin häntä sivusilmällä niitä näitä jutellessamme. Olin nähnyt hänet viimeksi talvella mummun hautajaisissa. Hän oli ollut mustassa puvussa ja vakavan oloinen. Nyt hän oli rento ja hyväntuulinen, jollaisena hänet muistinkin. Tallella oli myös mielestäni vähän flirttaileva hymy. Janne oli minua muutaman vuo-

den vanhempi, lapsuuden kesien naapurinpoika ja maajussi. Hänellä oli kunnioitettavan kokoinen maatila nykyään omalla vastuullaan.

Janne oli ollut teiniaikojeni jokakesäinen ihastuksen kohde, sopivan lähellä ja sopivan hyvännäköinen tummine hiuksineen ja nuoren tytön pökerryksiin pistävine ruskeine silmineen. Notkea ja sutjakka olemus kieli teiniaikojen kilpasuunnistusharrastuksesta. Jannen ulkonäöllä menestyttiin naismaailmassa. Muistin itsekin sotkeneeni polkupyörällä naapuriin munia ostamaan toiveena nähdä hänet edes vilaukselta. Mummu oli tarkkasilmäinen, mutta ei puhunut mitään, kiitteli vain yllättäen alkanutta leipomisintoani.

Janne oli autuaasti unohtunut aina syksyllä kaupunkiin palattuani, joten kovin vakavasta rakkaudesta ei voinut puhua. Nyttemmin ajattelin, että Janneen saattoi ihastua, mutta hän ei ollut miehenä tyyppiäni. Panin silti kuin ohimennen merkille, että hän oli viime vuosina kasvanut pojasta mieheksi.

– Taidan palkata sinut lammaspaimeneksi, Janne hymähti katsoen minuun kahvimukin yli. – Todella hienosti sait lauman kasaan, ajattelin jo, että joudun juoksemaan niiden perässä ympäri kylää.

Otin kiittelyt vastaan luontevasti kuin olisin ne ansainnut. Jannen katseesta saatoin lukea, että olin tainnut itsekin muuttua sitten teiniaikojen. En antanut sen enää vaikuttaa itseeni. Tyttövuodet olivat ohi.

– Sinä olet sitten jatkanut karjataloutta. Nyökkäsin lampaisiin päin.

– Nämä ei ole minun, ovatpa vain kesälaitumella täällä, Janne valisti. – Laidunmaita on sen verran niukasti, että joskus täytyy tehdä tällaisia järjestelyjä. Kanoja minulla on edelleen. Mitä te olette ajatelleet tehdä Lehtolan kanssa, jos saa kysyä?

– Kaipa se jää kesämökiksi, sanoin. – Myyminen ei meillä ole ainakaan toistaiseksi käynyt mielessä.

En sanonut, että jos minusta oli kiinni, ei myyminen tulisi kysymykseen. Äitikin taisi olla onneksi samaa mieltä. Aika näyttäisi pystyisimmekö pysymään kannassamme.

– Nyt pitää mennä, kiitos kahvista. Janne laski tyhjän mukin portaalle ja nousi. – Nämä tytöt täytyy palauttaa laitumelle, etteivät ehdi jatkaa matkaa. Tule käymään, jos olet munia vailla. Miehen ilmeessä oli tuskin havaittava ripaus ilkikuria. Hymyilin takaisin monimielisesti.

Lauma oli jutellessamme siirtynyt puutarhan puolelle, ja hätistimme sen yhdessä ajotielle.

Katselin kun Janne käveli pois huolettoman rennoin askelin ja ohjailleen katrasta ällistyttävän helposti tahtonsa mukaan. Nähtävästi Janne lumosi eläinkunnankin naispuoliset. Hän kääntyi heilauttamaan kättään kuin arvaten tuijotukseni.

Sain puoleenpäivään mennessä taloa raivatuksi, enimmäkseen sanomalehtiä ja vaatetavaraa kerääntyi pihal-